

Reactie van het Verbond van Verzekeraars op de consultatie de Nadere regeling gedragstoezicht financiële ondernemingen (Nrgfo) Wft.

Geachte heer/mevrouw,

Graag maken wij gebruik van de mogelijkheid om te reageren op de voorgestelde aanpassing van de NRGfo.

Eerst zullen wij ingaan op uw specifieke twee vragen, waarna enig technisch commentaar volgt.

Vragen van de AFM

1. Lasten en kosten. Er zijn in het consultatiedocument geen wettelijke kaders of richtlijnen opgenomen voor de berekening van het alternatieve pessimistische opbrengstscenario. Wij kunnen daarom op dit moment niet bepalen hoe deze alternatieve berekeningsmethode eruit moet komen te zien en welke lasten en kosten gemoeid gaan met de aanpassing van de te hanteren berekening. Onze voorkeur gaat uit naar een branchebrede berekeningsmethode om de uniformiteit van de financiële bijsluiters te kunnen waarborgen.
2. Inwerkingtredingsdatum. Onze voorkeur gaat uit naar 1 januari 2016, aangezien aan het einde van ieder jaar in het proces veelal standaard een herbeoordeling van de DVD is opgenomen en tevens eventuele prijsaanpassingen worden doorgevoerd. Ingang per voorgestelde 1 januari 2016 voorkomt dat binnen een termijn van circa drie maanden de DVD twee keer moet worden aangepast. Het is onze stellige overtuiging dat de efficiëncy het hierbij moet winnen ten opzicht van drie maanden eerdere ingang.

Algemene punten

1. Geconstateerd is dat een dienstverleningsdocument voor een afbouwproduct zoals bijvoorbeeld een direct ingaande lijfrente of direct ingaande uitkering ontbreekt. Op dit moment zijn verzekeraars gedwongen om het dienstverleningsdocument voor 'risico's afdekken' te kiezen, maar afbouwproducten passen hier niet goed in. Dat document begint bijvoorbeeld met de zin 'Wilt u geld voor later?' en in dezelfde alinea 'In deze situatie heeft u een vermogensopbouw vraag en moet u over een aantal dingen nadenken'. Dit is uiteraard feitelijk onjuist bij een afbouwproduct en zorgt voor verwarring bij klanten.
2. In de toelichting wordt gesproken over vermogensopbouwproducten op spaarbasis. Dit is niet gedefinieerd. Zie ook de opmerking bij Artikel 3:9 punt 2;
3. Onlangs is voortijdige beëindiging ook mogelijk gemaakt bij arbeidsongeschiktheid: Dit zou in de standaardteksten opgenomen moeten worden.

Artikelsgewijs

A

Artikel 1.1 punt 3

Onder de definitie van uitgestelde lijfrente valt alleen de gerichte lijfrente, aangezien andere vormen van lijfrente onder de DIL dan wel onder opbouwproducten vallen. Is het dan logisch om te spreken over een product "waarbij het ingelegde bedrag eerst een aantal jaar rendeert"?

De klant kiest op de aanvangsdatum voor een vooraf bepaalde lijfrente uitkering die niet direct maar vanaf een later tijdstip wordt uitgekeerd. Er is uiteraard sprake van een rendement op de koopsom, maar daar ziet de klant niets van. Klanten krijgen over het algemeen in de offertefase of op de polis geen opgave van het kapitaal dat op de einddatum bereikt wordt; zij zien alleen welk bruto termijnbedrag zij vanaf een bepaalde datum zullen ontvangen.

Niet alleen in de definitie maar ook op andere plekken in de Nrgfo komt dit terug, evenals in de tekst van de FB. Daarmee wordt voor de klant de indruk gewekt dat hij inzicht krijgt in het rendement op zijn koopsom. Dit is niet gebruikelijk in de markt. Wij zijn dan ook voorstander van het weglaten van de verwijzing naar rendement op de koopsom bij een gerichte lijfrente. Alternatief is dat het opengelaten wordt, met meerdere invulmogelijkheden, afhankelijk van het product dat een marktpartij aanbiedt.

Daarnaast staat in de nieuwe definities vermeld welke duren er zijn: bij uitgestelde lijfrente: levenslang; bij uitgestelde uitkering: gedurende een bepaald aantal jaar. Een uitgestelde lijfrente hoeft echter geen levenslange duur te hebben. Voor de uitwerking in de FB wordt logischerwijs een duur bepaald zodat we een maatmens situatie kunnen creëren. Echter, de maatmens-uitgangspunten staan niet in artikel 1, maar verderop in de Nrgfo.

Om verwarring over de reikwijdte van de definitie te voorkomen gaat onze voorkeur er daarom naar uit om de definitie in artikel 1 aan te passen en ook bij uitgestelde lijfrente 'een bepaald aantal jaren' op te nemen. In de huidige vorm zou de wet in de consultatieversie strikt genomen alleen van toepassing zijn op levenslange gerichte lijfrentes, hetgeen niet de bedoeling zal zijn.

Artikel 1.1 punt 3, ac en ad

Bij de beleggingsvariant is vermeld dat de waarde of duur afhankelijk is van marktontwikkelingen. Hier is "en/of" beter. De waarde is immers altijd afhankelijk van de marktontwikkelingen, de looptijd mogelijk ook.

E

Artikel 2:3, tweede lid, punt 2

Uit de toelichting blijkt dat de tekst wordt toegevoegd om expliciet te maken dat de risico-indicator dichtbij de informatie over opbrengsten moet worden geplaatst. In de eerste twee zinnen van datzelfde lid staat dat echter al vermeld. Wij zien geen toevoegde waarde in aanpassing van het tweede lid.

Artikel 3:2 punt 4, tweede lid, onderdeel c

De voorgestelde aanpassing is ons inziens op twee punten niet juist.

- 1) Door het vervangen van "een direct ingaande lijfrente op spaarbasis" door "een direct ingaande uitkering op spaarbasis, een uitgestelde lijfrente op spaarbasis of een uitgestelde uitkering op spaarbasis" is een direct ingaande lijfrente ineens niet meer uitgezonderd. Uit de toelichting blijkt niet dat dat een bewuste keuze is, dus wij vermoeden een verschrijving.
- 2) Door de manier van verwoorden wordt in de voorgestelde tekst een direct ingaande uitkering op spaarbasis tweemaal uitgezonderd in hetzelfde lid.

J

Artikel 3:3 punt 3

De zin 'Lees ook de offerte **of** de algemene voorwaarden' moet zijn: 'Lees ook de offerte **en/of** de algemene voorwaarden'. Dat laatste staat nu ook in de wet en wij zien geen aanleiding om 'en/of' te wijzigen in enkel 'of'. Ook uit de toelichting blijkt niet dat daartoe de intentie bestaat.

K

Artikel 3:4

Zie toelichting bij opmerking op artikel 1.1 punt 3. Ook hier willen we de indruk vermijden dat de klant inzicht krijgt in de rendementen op zijn koopsom. Er is bij een uitgestelde lijfrente geen sprake van het eerst bijeen krijgen van een bedrag om daarna een uitkering te ontvangen. Dat is alleen het geval bij een opbouwende verzekering waarbij de klant op de einddatum een direct ingaande lijfrente (nieuw product) moet aankopen. Die variant valt echter niet onder uitgestelde lijfrente, maar onder opbouwproduct omdat dan de termijnen nog niet bij aanvang bekend zijn.

De klant weet in de uitgestelde lijfrente op spaarbasis bij aanvang van de looptijd welke termijnuitkering hij zal gaan ontvangen, (veelal) niet welk opgebouwd kapitaal daaraan ten grondslag ligt.

Daarnaast staat tussen de keuze teksten "of" waar dat "en/of" moet zijn. Kiest een maatschappij namelijk de variabele tekst die begint met [eerst] dan volgt logischerwijs daarna de tekst die begint met [daarna]. Door gebruik te maken van "of" wordt die mogelijke combinatie uitgesloten.

L

Artikel 3:5 punt 4

Bij de uitgestelde uitkering wordt bepaald dat er een periode van vijf jaar geldt waarin geen uitkering plaatsvindt. De consultatietekst bevat ten onrechte geen vergelijkbare bepaling voor de uitgestelde lijfrente.

Artikel 3:5 punt 6

Tussen "een direct ingaande lijfrente op beleggingsbasis" en "een direct ingaande uitkering op beleggingsbasis" ontbreekt "of".

Artikel 3:5 punt 7

Een aantal opmerkingen op de voorgestelde wijzigingen:

- 1) Wij missen het van toepassing verklaren van lid 4 op de uitgestelde lijfrente op spaarbasis. Ook voor dat product zullen parameters moeten worden benoemd wat betreft inleg en uitgangspunten van de uitkeringsfase. Met het toevoegen van onderdeel i wordt dat onvoldoende bereikt.
- 2) Onderdeel i is ons inziens niet juist geformuleerd: in de Nrgfo wordt tot op heden niet gesproken over 'begunstigde' en 'eventuele partner'. Maar van 'verzekerde' en 'nabestaande vrouw'. Voor de direct ingaande lijfrente is bedoeld dat de verzekerde en degene die de uitkering ontvangen gelijk zijn. Dat is bij een uitgestelde lijfrente ook het meest logisch. Omdat er geen toelichting is gegeven op het introduceren van nieuwe termen, is het niet mogelijk om te toetsen waarom de AFM hier afwijkende terminologie hanteert. Het Verbond is voorstander van vasthouden aan de termen "verzekerde" en "nabestaande vrouw" voor de uitgestelde lijfrente op spaarbasis.
- 3) Door de voorgestelde aanpassing van artikel 3:5 lid 2 a wordt de toevoeging over begunstigde in het voorgestelde onderdeel i overbodig. Nu wordt op twee plaatsen bepaald dat de verzekerde/begunstigde 60 jaar is. Ons voorstel is om de verwijzing naar de verzekerde uit onderdeel i weg te laten.

Uiteraard tenzij de wetgever daadwerkelijk een onderscheid tussen verzekerde en begunstigde beoogt bij de uitgestelde lijfrente. Voor zover dat inderdaad de bedoeling is, zijn de parameters in onderdeel i overigens nog niet juist. Bij de start van de uitkering waarvoor onderdeel i dan bedoeld is, kan de begunstigde namelijk niet 60 jaar zijn, want dat was hij al bij aanvang van de verzekering (zie 3:5 lid 2 a nieuw). Dan zou de parameter voor de uitkering aan de verzekerde in onderdeel i leeftijd 65 moeten zijn. In die context is het dan de vraag of de gegeven parameter dat de nabestaande/eventuele partner 60 jaar is wel klopt. Voor de direct ingaande lijfrente is bepaald dat de nabestaande dezelfde leeftijd heeft als de verzekerde. Die lijn doortrekkend betekent dat voor de uitgestelde lijfrente: bij aanvang beiden 60 jaar, op moment start uitkeringen, beiden 65 jaar.

Tenzij bedoeld is de uitkeringen op leeftijd 60 (zowel verzekerde als nabestaande) te laten starten. Dat klopt onderdeel i, maar moet de parameter in artikel 3:5 lid 2 a voor de verzekerde van de uitgestelde lijfrente niet 60 maar 55 jaar zijn.

En moet ook opnieuw gekeken worden naar de tekst in artikel 3:9 punt 3. En is ook aanpassing van de FB voor de uitgestelde lijfrente noodzakelijk.

Kortom: een aanscherping van de wijzigingen in artikel 3:5 is nodig om te zorgen voor een volledige weergave van de parameters voor een uitgestelde lijfrente op spaarbasis.

N

Artikel 3:7

Onduidelijk is welke uitgestelde lijfrente en uitgestelde uitkering hier bedoeld worden: die op spaarbasis of op beleggingsbasis. Een duidelijke formulering is noodzakelijk voor het afbakenen van de toepassing, conform alle andere voorstellen voor aanpassing. En geldt deze aanpassing ook niet voor lid 4? Daar is nu niet in voorzien.

P

Artikel 3:9 punt 1

Het Verbond van Verzekeraars gaat ervan uit dat dit geen wijziging van berekeningen tot gevolg heeft; alleen een aanscherping/verduidelijking van terminologie, zoals ook in de Toelichting vermeld.

Artikel 3:9 punt 2

Hier wordt de zin toegevoegd: "Indien een pessimistisch opbrengstscenario op basis van de guise misleidend is, wordt een pessimistisch opbrengstscenario getoond op basis van een eigen alternatieve berekening." In de Toelichting is sprake van producten op spaarbasis, terwijl art. 3:9 lid 1 sub c Nrgfo van toepassing is op opbouwproducten, schuldproducten, beleggingsobjecten, direct ingaande lijfrentes op beleggingsbasis en direct ingaande uitkeringen op beleggingsbasis. De Toelichting wekt daarmee de indruk van een andere, veel beperktere reikwijdte dan het wetsartikel zelf. Op dit punt is ons inziens verduidelijking gewenst.

Daarnaast is ons inziens de vraag, t.a.v. de voorgeschreven eigen alternatieve berekening van het pessimistisch rendement: moet daar wellicht ook de mogelijkheid van een negatieve rente in ogenschouw genomen gaan worden?

De informatie in de Financiële Bijsluiter wordt op een vaste, gestandaardiseerde manier weergegeven. Door die standaardisatie zijn de verschillende producten gemakkelijk met elkaar te vergelijken. Er zijn in het consultatiedocument geen wettelijke kaders of richtlijnen opgenomen voor de berekening van het alternatieve pessimistische opbrengstscenario. Als elke aanbieder een zelf bedacht alternatief pessimistisch opbrengstscenario gaat toepassen, gaan we voorbij aan het vooropgestelde doel van de Financiële Bijsluiter, namelijk het gemakkelijk kunnen vergelijken van de verschillende producten (uniformiteit).

Wij vinden het een goed initiatief van de AFM dat de gehanteerde rendementen uit tabel 0 onder de loep genomen zijn. Wij zijn het ermee eens dat het getoonde depositorendement uit tabel 0 misleidend is. Er wordt nu alleen gesproken over producten op basis van sparen (beleggingsklasse 1 uit tabel 0 van de NRGfo), wat niet consequent is. Ook een historisch rendement (met name de tabelrendementen) kunnen hogere uitkomsten geven dan reëel mag worden verondersteld. De overige beleggingsklassen (2 t/m 6) uit tabel 0 voor producten op basis van beleggen sluiten volgens ons ook niet aan op de realiteit.

Wij vragen ons af of met de komst van Europese regelgeving (PRIIPs) tabel 0 van de NRGfo wel volledig wordt herzien.

Artikel 3:9 punt 3

Onduidelijk is of de partner bij overlijden voor of na afloop van de 5-jaarstermijn een levenslange uitkering krijgt bij overlijden. Volgens de FB na afloop, dus bij de start van de uitkeringen. Moet er dan nog informatie verstrekt worden over overlijden in de opbouwfase?

FB voor uitgestelde lijfrente op spaarbasis

De kop "wat houdt uitgestelde lijfrente op spaarbasis in" onder "u kunt":

- Het woord 'eerst' is niet opgenomen in de tekst over sparen
- "bij uw overlijden een periodieke uitkering nalaten aan uw partner/nabestaanden". De toevoeging '/nabestaanden' is nieuw en wat ons betreft overbodig.

Volgens het schema is een levenslange uitkering bij overlijden pas aan de orde in de uitkeringsfase. In dat geval is de tekst onder "wat gebeurt er bij overlijden" echter onjuist. "uw partner krijgt een vaste periodieke uitkering van 80 per maand" wekt de suggestie dat die uitkering vanaf aanvang is verzekerd.

Afhankelijk van de keuzes zoals vermeld in de opmerkingen op artikel 3:5, kunnen er wijzigingen in de FB nodig zijn.

LL

Met betrekking tot bijlage 6 onder punt 3 staat aangegeven dat in diverse onderdelen de tekst wordt ".... Maak daarom altijd afspraken met uw financiële dienstverlener."

Het eerste deel is in de wij-vorm. De laatste zin is dat niet. Aangezien het document (en ook de eerste zin van deze alinea) is opgesteld vanuit de financiële dienstverlener, verdient het de voorkeur om de laatste zin ook vanuit de financiële dienstverlener (wij/ons) op te stellen. Bijvoorbeeld: "Maak daarom altijd goede afspraken met ons."

Onder punt 7 geldt hetzelfde. Daar staat als tekst ".... Spreek daarom goed af wat hij doet en wat hij niet doet." Wij stellen voor deze zin te vervangen door bijvoorbeeld: "Spreek daarom goed af wat wij doen en wat wij niet doen."

Dit geldt uiteraard voor alle Dvd's.

Overige vragen

1. Blijft het standaard 4%-scenario blijft bestaan? Zeker bij producten op spaarbasis/geldmarktinstrumenten, is dit scenario in sommige gevallen niet reëel.
2. Momenteel is niet aangegeven hoe het historisch rendement moet worden bepaald bij introductie van een nieuw product in het assortiment. Dit betekent dat het doel van de FB, namelijk de onderlinge vergelijkbaarheid, niet behaald wordt.
3. Welke rente dient te worden gehanteerd bij combinatieproducten van vast- en variabele rente, c.q. in welke verhouding dient zij naast elkaar te worden meegenomen in de berekening?
4. Hoe dient te worden omgegaan met de volatiliteit van de rente? Met name bij uitkeringsproducten kan er bij de klant een verkeerd beeld ontstaan.
5. Een aantal standaardteksten sluit niet aan bij de praktijk (bijvoorbeeld: het spreken van 100% beleggen in deposito's bij de FB voor (bancaire) lijfrente uitkeringsproducten); gaarne een kritische beschouwing.

Wij zijn graag bereid om deze reactie toe te lichten tijdens een gesprek.

Met vriendelijke groet,

Verbond van Verzekeraars
Telefoon 070 - 333 86 96
Fax 070 - 333 86 70
www.verzekeraars.nl
www.allesoververzekeren.nl

20 augustus 2015